

נוהל קביעת איתנות פיננסית לבעלויות על מוסדות חינוך

כללי

1. נוהל זה בא להסדיר הנחיות בדבר עריכת בדיקת איתנות פיננסית לבעלויות על מוסדות חינוך הנתונים לפיקוח משרד החינוך.
2. משרד החינוך מפקח על מוסדות חינוך בהתאם לסמכותו על פי דין. בהתאם לסעיף 9 לחוק פיקוח על בתי ספר, תשכ"ט-1969, וכן בהתאם לסעיף 13 לחוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, תשס"ח-2008, אחד התנאים למתן רישיון להפעלת מוסד לימודים הינו כי תובטח רמה נאותה בעניין הבסיס הכספי לקיום מוסד החינוך.
3. **כפועל יוצא מן האמור, המשרד מפקח ובודק את איתנותו הכלכלית של המבקש רישיון מאת משרד החינוך לפתוח ולקיים מוסד/ות חינוך ו/או מקיים בפועל מוסד/ות חינוך** (להלן: "בעלות על מוסד חינוך" או "בעלות").
4. בצד הליכי הפיקוח והבקרה של הרשות, קיימת חובה מוגברת על הבעלויות עצמן לדווח מידע מהימן ומלא, למסור נתונים מדויקים ונכונים, להגיש דין וחשבון כספי, לנהוג בתום לב ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשות והגורמים המוסמכים על ידה לצורך ביצוע הליכי הפיקוח והבקרה. חובה זו של הבעלויות מהווה למעשה חלק מהתשתית לקבלת רישיון ולתמיכת המדינה.
5. בהתאם לאמור, בקשה לקבלת רישיון למוסד חינוך חדש ו/או בקשה לחידושו של רישיון קיים נבחנת על ידי משרד החינוך ובמסגרתה מתבצעת בדיקת והערכת איתנות פיננסית לשם הבטחת הרמה הנאותה בעניין הבסיס הכספי לקיום מוסד החינוך (להלן: "בדיקת איתנות פיננסית" או "הבדיקה"). בנוסף, משרד החינוך עורך באופן יזום ושוטף בדיקות וביקורות איתנות פיננסית, בהתאם למידע המובא בפניו ולשם בקרה ופיקוח כאמור לעיל וכפי שיפורט להלן.
6. ככל שאיתנותה הפיננסית של בעלות על מוסד/ות חינוך לקויה או מוטלת בספק, הרי שהדבר עלול לפגוע קשות בהתנהלות מוסד/ות החינוך בבעלותה, עד כדי הפסקת פעילות חינוכית במהלך שנת לימודים או טרם פתיחתה של שנת לימודים חדשה, דבר בעל השלכות קשות כלפי התלמידים במוסד/ות החינוך. מעבר לכך שהקשיים הפיננסיים וקשיי הנזילות עלולים לפגוע בפעילות החינוכית, הרי שהדבר עשוי לפגוע בתשלום השכר לעובדי ההוראה ומשכך יתכן ובממצאי הבדיקה יש גם להעיד על תקינות תשלומי השכר וההפרשות הסוציאליות לעובדי ההוראה המועסקים על ידי הבעלות. **לאור האמור, ממצאי הבדיקות והביקורות הם נדבך חשוב בשאלת מתן רישיון, חידושו או ביטולו**. בנוסף, לאור האמור, יובהר כי יכול ובממצאי בדיקת איתנות פיננסית ובהתנהלות הבעלות במסגרת הבדיקה יהיה גם כדי להשפיע על תקצוב הבעלות על ידי משרד החינוך, עניין הנתון לשיקול דעת חשבות משרד החינוך, בהתאם לדין וכמתואר בנוהל זה.
7. בדיקות איתנות פיננסית מתבצעות על ידי מינהל רישוי, בקרה ואכיפה במשרד החינוך (להלן: המינהל) באמצעות רואי חשבון המתמחים בביצוע בדיקות מסוג זה (להלן: "המבקר/ים") ונערכות במסגרת הליכי הרישוי השונים, ובין אם הבעלות מבקשת תקצוב ובין אם הבעלות אינה מבקשת תקצוב, ללא קשר להיקף התקצוב.
8. יודגש כי חובה על הבעלות ובאחריותה להעביר למשרד החינוך ו/או למבקר מטעם המשרד דו"חות כספיים בהתאם לדרישות המשרד. הדו"חות הכספיים יוגשו במועדי הגשת המסמכים בתחום הכספי בהתאם לנוהל הרישוי או במועדי דרישת המסמכים על ידי משרד החינוך או מי מטעמו.

מדינת ישראל משרד החינוך

בדיקת איתנות פיננסית - קטגוריות

9. קיימים ארבעה סוגי בדיקות לבחינת איתנות פיננסית:
- א. בדיקת איתנות פיננסית במסגרת הליכי הרישוי.
  - ב. ביקורת איתנות פיננסית כבדיקת המשך לבעלות קיימת.
  - ג. בדיקת עתודות פיננסיות לצורך קביעת איתנות פיננסית לבעלות חדשה.
  - ד. ביקורת איתנות פיננסית יזומה לבעלות קיימת.
10. להלן יתוארו הליכי הבדיקה השונים המבוצעים ע"י משרד החינוך באמצעות המבקר/ים.

בדיקת איתנות פיננסית במסגרת הליכי הרישוי (פרק האיתנות הפיננסית בנוהל התקצוב לשעבר)

11. במסגרת הליכי הרישוי השונים (ובכלל זה: בקשה לרישיונות חדשים, בקשה לחידוש רישיונות, בקשה להעברת בעלות וכו') נדרשות בעלויות להמציא מסמכים בדבר איתנות פיננסית בהתאם לסיווג, והכל כמפורט בנהלי הרישוי וההכרה, להלן – הגשת מסמכים בתחום הכספי.
12. כחלק מהגשת המסמכים בתחום הכספי על הבעלות לצרף מסמכים שונים (הפירוט המלא והמחייב לכל בקשה ובעלות בהתאם לסיווג נמצא בנהלי הרישוי).
13. לאחר הגשת המסמכים מתבצעות הבדיקות הנדרשות במסגרת ניתוח האיתנות הפיננסית, כדוגמת הבדיקות הבאות:
- א. בחינת סעיפי רכוש והתחייבויות.
  - ב. בחינת סעיף יתרת נכסים נטו כללית ויתרת נכסים נטו לשימוש לפעילות.
  - ג. בחינת מקורות ההכנסה ובחינת הוצאות ותוצאות הפעילות בגין 3 השנים האחרונות.
  - ד. חישוב סכום יחס ההון החוזר.
  - ה. חישוב יחס הון חוזר למאזן.
  - ו. חישוב יחס הון חוזר למחזור.
  - ז. חישוב יתרת נכסים נטו ללא הגבלה לשימוש לפעילות מהמחזור.
  - ח. כל בדיקה רלוונטית נוספת.
14. המדדים שייבחנו והמשקל שיינתן לכל אחד מהם לצורך תחשיב רמת האיתנות הראשונית ולשם קבלת מסקנה בדבר רמת האיתנות הפיננסית הראשונית מפורטים בנספח א' לנוהל זה (להלן: **טבלת יחסים פיננסיים**).
15. רמת האיתנות הראשונית נקבעת בהתבסס על הציון שיתקבל מניתוח היחסים הפיננסיים כאמור בנספח א' ולאחר ביצוע הבדיקות הדרושות ע"י המבקר ובהתאם למדרג הבא:

רמת איתנות	ציון	סולם תוצאות לטבלת יחסים פיננסיים
גבוהה	81-100	רמה 1
סבירה	51-80	רמה 2
נמוכה	31-50	רמה 3
נמוכה ביותר	0-30	רמה 4

16. לאחר קבלת הציון ורמת האיתנות הראשונית מתבצעות בדיקות מקצועיות דרושות נוספות בכדי לקבל את רמת האיתנות הסופית לשיקול דעת המבקר, כמפורט בנספח ב' לנוהל זה.
17. יובהר כי רק לאחר ביצוע כלל הבדיקות ושקלולן על ידי המבקר **הפעלת שיקול דעתו המקצועית, נקבעת המלצתו הסופית של המבקר לעניין רמת איתנותה הפיננסית של הבעלות** – נמוכה ביותר, נמוכה, סבירה או גבוהה.
18. המבקר יעביר למינהל דו"ח בדיקת איתנות פיננסית מפורט בצירוף המלצתו הסופית לעניין רמת איתנותה הפיננסית של הבעלות.
19. יודגש כי הקביעה הסופית לעניין רמת האיתנות הפיננסית של הבעלות נתונה לשיקול דעת משרד החינוך.

מדינת ישראל משרד החינוך

20. בהתאם להחלטת משרד החינוך לעניין רמת האיתנות הפיננסית הסופית יתקבלו ההחלטות המתאימות ויינתנו ההמלצות הדרושות לגורמים המקצועיים במשרד החינוך כמפורט להלן:

רמת איתנות סופית	בבקשות לרישיון עבור מוסד חינוך חדש (בין אם של בעלות חדשה ובין אם של בעלות קיימת)	בבקשות חידוש רישיון עבור מוסד חינוך קיים של בעלות המחזיקה רישיונות
נמוכה ביותר	המלצה על אי מתן רישיון חדש	התראה בדבר אי חידוש / ביטול רישיונות + התראה בדבר הפסקת תקצוב + ר' סעיף 24
נמוכה	המלצה על אי מתן רישיון חדש	התראה בדבר אי חידוש / ביטול רישיונות + התראה בדבר הפסקת תקצוב + ר' סעיף 24
סבירה	הודעה על רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות למתן רישיון	הודעה על רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות לחידוש רישיון, עם אפשרות להתראה ספציפית
גבוהה	הודעה על רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות למתן רישיון	הודעה על רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות לחידוש רישיון

21. בהתאם למפורט בטבלה הנ"ל יתוארו המשך שלבי הבדיקה.

22. **רמת איתנות תקינה (סבירה או גבוהה) בבקשה לרישיון חדש או בבקשת חידוש רישיון** – תועבר הודעה לגורמים המקצועיים בדבר רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות למתן רישיון או חידוש רישיון (עם אפשרות לשליחת התראה ספציפית לבעלות לאור ממצאים רלוונטיים).

23. **רמת איתנות לקויה (נמוכה ביותר או נמוכה) בבקשה לרישיון עבור מוסד חינוך חדש (בין אם של בעלות חדשה ובין אם של בעלות קיימת)** – במידה ורמת האיתנות שנקבעה לבעלות שביקשה רישיון חדש להפעלת מוסד/ות חינוך הינה רמת איתנות נמוכה ביותר אן נמוכה, הרי שיומלץ לגורמים המקצועיים על אי מתן רישיונות חדשים לבעלות.

24. **רמת איתנות לקויה (נמוכה ביותר או נמוכה) בבקשות חידוש רישיון (עבור מוסד חינוך קיים של בעלות קיימת המחזיקה ברישיון)** - במידה ובבדיקת איתנות פיננסית במסגרת טיפול בבקשה לחידוש רישיון של מוסד חינוך קיים התגלו ממצאים המעידים על איתנות פיננסית לקויה (רמת איתנות נמוכה ביותר או נמוכה), תשלח הודעה לבעלות מהמינהל בדבר ממצאי הבדיקה בצירוף התראה בדבר אי חידוש ו/או ביטול רישיונות. במסגרת ההודעה, יובהר לבעלות כי ניתנת לה אפשרות להמצאת מסמכים נוספים להוכחת איתנותה בתוך 14 יום, וזאת טרם קביעת המלצה בעניינה (אי חידוש רישיון, ביטול רישיון וכו') ו/או החלטה בדבר קיום ביקורת איתנות פיננסית כבדיקת המשך. בעלות תוכל לבקש ארכה של 14 ימים נוספים לצורך המצאת המסמכים הנדרשים. בקשה כאמור, תחתם ע"י מנהלי הבעלות.

בדיקת המסמכים הנוספים המוזכרים בסעיף זה תבצע בהתאם למתכונת המובאת בסעיפים 13-20 לעיל. ככל ולאחר בדיקת המסמכים הנוספים ע"י רה"ח המבקר והפעלת שיקול דעת גורמי המקצוע במשרד החינוך ימצא כי:

א. רמת האיתנות של הבעלות השתפרה ונמצאת כעת ברמת איתנות תקינה (סבירה או גבוהה) – המינהל יעביר הודעה לגורמים המקצועיים בדבר רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות לחידוש רישיון.

ב. רמת האיתנות של הבעלות נמצאת כעת ברמת איתנות נמוכה – הבעלות תעבור ל"הליך ביקורת איתנות פיננסית כבדיקת המשך לבעלות קיימת" ותינתן המלצה לחידוש רישיון לשנה אחת בלבד המותנה בקיום ביקורת המשך ועמידה בתנאיה.

ג. רמת האיתנות של הבעלות נמצאת כעת ברמת איתנות נמוכה ביותר - הבעלות תזומן להופיע בפני ועדה מקצועית מטעם מנהל מינהל רישוי, בקרה ואכיפה וחשב משרד החינוך. הבעלות תשמיע

מדינת ישראל משרד החינוך

טענותיה בפני חברי הוועדה טרם קבלת החלטה סופית בדבר איתנותה פיננסית של הבעלות. ככל ולאחר הפעלת שיקול דעת הוועדה תמצא הוועדה כי הבעלות נעדרת איתנות פיננסית תועבר המלצתה לאגף הרישוי על **אי מתן רישיון ו/או ביטול רישיון** וכן תועבר המלצה לחשב משרד החינוך לעניין **תקצוב הבעלות**. ככל והוועדה תמצא כי רמת איתנותה של הבעלות תקינה או נמוכה, ימשיך הטיפול בהתאם לקבוע בסעיפים 24(א) או 24(ב) לעיל, בהתאמה.

ביקורת איתנות פיננסית כבדיקת המשך לבעלות קיימת

25. בעלות קיימת המבקשת חידוש רישיון למוסד חינוך, אשר לאחר שהמציאה מסמכים נוספים כמבוקש בהתראה נמצא כי רמת איתנותה היא נמוכה, תועבר להליך ביקורת איתנות פיננסית כבדיקת המשך לבעלות קיימת (להלן: "ביקורת המשך").
26. ביקורת המשך תתבסס על הממצאים הפיננסיים כפי שנקבעו בבדיקה במסגרת הליך הרישוי/בדיקה יזומה. ויובהר, לאחר שהתברר כי רמת האיתנות הפיננסית של בעלות קיימת המחזיקה ברישיונות קיימים ומבקשת את חידושם הינה נמוכה, עשוי לקום חשש בדבר יכולתה העתידית להמשיך את פעילותם התקינה של מוסדות החינוך בבעלותה. במצב דברים זה, תבוצע פנייה לבעלות בדרישה להמצאת מסמכים המעידים על יכולת שיפור מיידית בתחום הפיננסי, והכל כפי שיפורט להלן.
27. **שלב א'** - המסמכים שיידרשו בשלב ראשון לצורך ההוכחה הנ"ל יכללו בין היתר ולדוג': נתונים סקורים עדכניים לעניין תוצאות הפעילות והנתונים המאזניים; ערבויות; מסמכים ואסמכתאות רלוונטיות; ניתוח תחזית עתידית בנוגע לתוצאות הפעילות, תזרים המזומנים והנתונים המאזניים החזויים; פרוטוקולים של קיום אספות של בעלי התפקידים בתאגיד - חברי ועד, מנהלים, חברי ועדת ביקורת וכו', ככל שקיימים, המתייחסים לעניין שבנדון; הסבר מילולי בדבר פעולות שבוצעו והפעולות העתידיות המתוכננות, ככל שישנן, והשלכתן על הנתונים הכספיים של העמותה לעניין השיפור באיתנותה הפיננסית; והכל על מנת להוכיח אפשרות לשיפור עתידי באיתנותה הפיננסית של הבעלות ואת יכולת המשך תפקודה התקיין. **העברת המסמכים בשלב א' תבוצע תוך 60 יום.**
28. **שלב ב'** – לאחר בדיקת המסמכים, רוח"ח המבקר יעביר דרישה לתיקון ושיפור מדדים פיננסיים הרלוונטיים לבעלות, בהתאם לשיקול דעתו. רוח"ח המבקר יציב לוחות זמנים להצגת השיפור כאמור, בתיאום והתייעצות עם הגורמים המקצועיים במשרד החינוך. על הבעלות לעמוד בדרישות רוח"ח המבקר, **בהתאם לאבני דרך תקופתיות שיקבעו מראש**, במשך של עד שנתיים קלנדריות ממועד הדרישה לתיקון ושיפור המדדים. במהלך תקופה זו תידרש הבעלות, בהתאם להחלטת רוח"ח המבקר, להמציא מסמכים המעידים על שיפור במדדים הפיננסיים. ללא המצאת המסמכים יאלץ משרד החינוך להודיע על חוסר איתנות פיננסית בטרם חלוף התקופה שנקבעה.
29. במהלך התקופה האמורה יבדוק המבקר את הנתונים, יבחן את רמת האיתנות הפיננסית העדכנית של הבעלות ויעביר למינהל דו"ח ביקורת אשר יכלול בין היתר השוואה בין הממצאים והמסקנות בבדיקה הראשונה לבין הממצאים והמסקנות העדכניים.
30. ככל שהנתונים מעידים על רמת איתנות פיננסית תקינה, תועבר הודעה לגורמים המקצועיים בדבר רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות לחידוש רישיון.
31. ככל שהנתונים מעידים על איתנות פיננסית לקויה ולא תתבצע עמידה ביעדים ובמועדים שנקבעו לאבני הדרך, תועבר לגורמים המקצועיים המלצה על ביטול ו/או אי חידוש הרישיונות להפעלת מוסדות החינוך של הבעלות.

בדיקת עתודות פיננסיות לצורך קביעת איתנות פיננסית לבעלות חדשה (רק במקרים בהם לא ניתן היה לקבוע את איתנותה במסגרת בדיקת איתנות פיננסית במסגרת הליכי הרישוי כפי שתוארו לעיל)

32. בדיקה זו רלוונטית במקרים הבאים בהתקיימותם של כלל התנאים הבאים:
- בעלות חדשה, אשר אינה מחזיקה ברישיונות קודמים.
  - תאגיד אשר התאגד בשנה האחרונה ואין לגביו דו"חות כספיים מבוקרים.
  - לא היה במסמכים הקיימים של הבעלות כדי לאפשר מתן חוות דעת בעניין איתנותה הפיננסית במסגרת בדיקת איתנות פיננסית במסגרת הליכי הרישוי כפי שתוארו לעיל.
33. **בהתקיים התנאים המוזכרים לעיל**, על הבעלות יהיה להוכיח שיש לה את היכולת הכספית והפיננסית לקיים את פעילות מוסדות החינוך ל-3 חודשים לפחות, בין היתר לטובת תשלום שכר עבודה והפרשות סוציאליות לכלל העוסקים בפעילות המתקצבת. הוכחת יכולות כאמור תהיה **ממקורות עצמיים**.
34. **האמור להלן, לא יידרש במצב של קבלת פעילות על מוסד מידי "בעל תפקיד" בהליכי פירוק ובהתאם לצו בית המשפט לעניין פירוק התאגיד. במצב זה יסתפק משרד החינוך בהצגת אסמכתאות אודות תזרים מזומן המבוסס על שטרי חוב ולא ידרוש מהבעלות הוכחה לקבלת תרומה או להקצאת הון מניות מונפק ונפרע.**
35. מקורות עצמיים - מדובר בעודפים שנצברו בגוף מבקש התקצוב, ואשר מתבטאים ברכוש נוזל (בעיקר מזומנים ושווי מזומנים). כאשר הבעלות מבקשת התקצוב היא חברה בע"מ הכוונה לעודפים שנצברו בחברה כהון עצמי. כאשר הבעלות מבקשת התקצוב היא עמותה ו/או חל"צ הכוונה ליתרת נכסים נטו שאמורים לשמש לפעילות השוטפת.
36. הדרישה שתועבר לבעלות הינה הגדלת ההון הנפרע בפועל לסכום השווה לשלושה חודשי פעילות ו/או שלושה חודשי עלות שכר בפעילות המתקצבת, לפי העניין.
37. **במקרה של חברה מסחרית**- נדרש מהבעלות להוכיח במסמכים נאותים שהתקבלה החלטה מפורשת בחברה על הגדלת ההון והקצאתו לבעלי המניות, ועל ביצוע ההחלטה בפועל אצל רשם החברות. על הבעלות להוכיח שבעלי המניות הזרימו את ההון הנדרש לחשבון הבנק של החברה. בכל מקרה יש להציג מאזן בוחן עדכני לאחר ביצוע הפעילות הנ"ל.
38. **במקרה של חל"צ או עמותה** - נדרש מהבעלות לפעול לגיוס כספים, לרבות תרומות בפועל מחברי העמותה ו/או מכל גורם חיצוני. הבעלות נדרשת להציג אסמכתאות בעניין ואישורים על הפקדת הכספים בחשבון הבנק של העמותה ורישום ההכנסות מתרומות בספרי הבעלות.
39. תתבצע פנייה לבעלות לצורך גיבוש ואיסוף הנתונים הדרושים לביקורת, ובתוך כך דרישה לקבלת המסמכים הבאים:

(1) כאשר התאגיד טרם החל לפעול

- תזרים פעילות (הכנסות והוצאות) צפויות לתקופה של שלושה חודשים מיום תחילת הפעילות.
- תקציב שנתי לשנת הלימודים נשוא התקצוב.
- מאזן בוחן מעודכן עד ליום הבדיקה לשנת הפעילות השוטפת כולל יתרות פתיחה.
- רשימת העובדים כולל עובדי הוראה הצפויים לעבוד בבעלות כולל עלות שכר צפויה לכל אחד מהם.
- חווה שכירות עדכני.
- דפי בנק לכל חשבונות הבנק של הבעלות לשלושת חודשים אחרונים.
- אישורי יתרות עדכני בחשבונות הבנק של הבעלות.
- דו"ח כספי מבוקר לשנת הפעילות האחרונה.
- הערכת מספר התלמידים שילמדו במוסדות החינוך של הבעלות.
- אישורים ומסמכים על קבלת תרומות ופירוט מטרת תרומות אלו.

מדינת ישראל משרד החינוך

(2) כאשר התאגיד כבר החל לפעול:

- א. תזרים פעילות (הכנסות והוצאות) צפויות לתקופה של שלושה חודשים קדימה.
- ב. תקציב שנתי לשנת הלימודים נשוא התקצוב.
- ג. מאזן בוחן מעודכן עד ליום הבדיקה לשנת הפעילות השוטפת כולל יתרות פתיחה.
- ד. דו"ח עלות שכר לכלל המועסקים לשלושת חודשים אחרונים או לשלושת חודשים מתחילת הפעילות.
- ה. צילום שוברי 102 משולמים לשלושה חודשים אחרונים או לשלושת חודשים מתחילת הפעילות.
- ו. אישורים על תשלומים לקרן השתלמות ולקרן פנסיה לשלושת חודשים אחרונים או לשלושת חודשים מתחילת הפעילות.
- ז. חוזה שכירות עדכני.
- ח. אופן תשלום השכר למורים ומסמכים מאמתים לשלושת חודשים אחרונים או לשלושת חודשים מתחילת הפעילות.
- ט. דפי בנק לכל חשבונות הבנק של הבעלות לשלושת חודשים אחרונים או לשלושת חודשים מתחילת הפעילות.
- י. אישורי יתרות עדכני בחשבונות הבנק.
- יא. דו"ח כספי מבוקר לשנת הפעילות האחרונה.
- יב. מספר התלמידים שלומדים במוסדות החינוך של הבעלות.
- יג. אישורים ומסמכים על קבלת תרומות ופירוט מטרות תרומות אלו.
40. הליך הבדיקה כולל בחינת יחסים פיננסית לאחר הזרמת ההון/תרומות והתייחסות לתזרים הפעולות הצפוי.
41. הבדיקה כוללת בחינה האם ביכולת הבעלות לקיים את הפעילות המתוקצבת לתקופה של שלושה חודשים תוך הסתמכות על מקורות עצמיים בלבד ללא הסתמכות על תקצוב משרד החינוך, וללא הסתמכות על הלוואות, אשראי בנקים ואשראי ספקים.
42. בנוסף, הבדיקה כוללת סקירת תקינות תשלומי הפרשות לקרנות פנסיה ו/או קרנות השתלמות. ובמידה וקיים חשש לליקוי בתחום זה, נדרשת הבעלות להוכיח תיקון בטרם קבלת אישור איתנות פיננסית.
43. לאחר ביצוע כלל הבדיקות ושקלולן על ידי המבקר והפעלת שיקול דעתו המקצועית, נקבעת המלצתו של המבקר לעניין רמת איתנותה הפיננסית של הבעלות – נמוכה ביותר, נמוכה, סבירה או גבוהה.
44. המבקר יעביר למינהל דו"ח בדיקת עתודות פיננסיות לצורך קביעת איתנות פיננסית לבעלות חדשה בצירוף המלצתו לעניין רמת איתנותה הפיננסית של הבעלות.
45. **יודגש כי הקביעה הסופית לעניין רמת האיתנות הפיננסית של הבעלות נתונה לשיקול דעת משרד החינוך.**
46. בהתאם לרמת האיתנות יתקבלו ההחלטות המתאימות במינהל ויינתנו ההמלצות הדרושות לגורמים המקצועיים במשרד החינוך כמפורט להלן:

רמת איתנות	בבעלות חדשה אחרי ביקורת איתנות פיננסית לבעלות חדשה חסרת עתודות פיננסיות
נמוכה ביותר	המלצה על אי מתן רישיון
נמוכה	המלצה על אי מתן רישיון
סבירה+ קיום עתודות פיננסיות	הודעה על רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות למתן רישיון
גבוהה+ קיום עתודות פיננסיות	הודעה על רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות למתן רישיון

מדינת ישראל משרד החינוך

47. **רמת איתנות לקויה (נמוכה ביותר או נמוכה) לבעלות חדשה** – במידה ורמת האיתנות שנקבעה לבעלות שביקשה רישיון חדש להפעלת מוסד/ות חינוך הינה רמת איתנות נמוכה ביותר או נמוכה, הרי שהמינהל ימליץ בפני הגורמים המקצועיים על אי מתן רישיונות חדשים לבעלות.
48. **הימצאותם של עתודות פיננסיות, כאמור לעיל ורמת איתנות תקינה (סבירה או גבוהה) לבעלות חדשה** – המינהל יעביר הודעה לגורמים המקצועיים בדבר רמת איתנות תקינה והיעדר התנגדות למתן רישיון.
49. יובהר כי במקרים בהם רמת האיתנות תקינה יתכן ויומלץ על קיום בדיקה חוזרת, כעבור שנה מהבדיקה הנוכחית, לצורך בדיקה כי אכן חל שיפור, וכי לא חל שינוי כלשהו בפעולות שהבעלות נקטה עקב דרישות הבדיקה.

ביקורת איתנות פיננסית יזומה לבעלות קיימת

50. **הודעה בכתב** - בסמוך להחלטה על קיומה של ביקורת איתנות פיננסית יזומה לבעלות קיימת המחזיקה ברישיונות קיימים (למשל: לצורך בקרה שוטפת, קיום ביקורת המשך וכו'), יעביר המינהל לבעלות הודעה בכתב או בדוא"ל (להלן: "בכתב") באמצעות משרד רואי החשבון המבקר על ההחלטה לקיים ביקורת לבעלות. בהודעה יימסר לבעלות כי היא נתונה כעת לביקורת איתנות פיננסית ע"י משרד החינוך ויפורטו המידע והמסמכים הדרושים ממנה לצורך קיומה התקין של הביקורת, לוחות הזמנים לביצוע, פרטים אודות הגורם המבצע את הביקורת (להלן: המבקר) ודרכים ליצירת קשר עמו. כמו כן תצורף הפנייה ל**נוהל בדיקת איתנות פיננסית לבעלות על מוסדות חינוך** המפורסם באתר המרשתת של משרד החינוך.
51. **מועד המצאת המסמכים** - הבעלות תידרש להמציא את כל המידע והמסמכים הדרושים למבקר לא יאוחר מ-60 ימים מיום שליחת ההודעה.
52. ככל שהבעלות לא תחל לשתף פעולה בתוך 45 הימים הראשונים, הרי שיועבר אליה מכתב התראה. במכתב ההתראה יובהר כי אי היענות לדרישות, תוך 15 הימים הנוותרים, תגרור המלצת המינהל לחשבות משרד החינוך לחסום לאלתר את תקצובה השוטף של הבעלות ו/או קיזוז מהתקצוב השוטף המועבר לבעלות וכן שקילת צעדים נוספים ע"י המינהל לרבות אי חידוש ו/או ביטול הרישיונות למוסדות החינוך של הבעלות.
53. הביקורת היזומה תתבצע בהתאם להוראות נוהל זה לעניין בדיקת איתנות פיננסית במסגרת הליכי הרישוי, בשינויים המתחייבים.

הוראות כלליות לעניין כלל הבדיקות והביקורות לבעלויות קיימות (בשינויים המתחייבים)

54. **המצאת מסמכים נוספים** - דרישה להמצאת מסמכים נוספים במסגרת הליכי בדיקה/ביקורת איתנות פיננסית תישלח בכתב על פי שיקול דעת המבקר. ככל שידרשו מסמכים נוספים, הרי שהבעלות תידרש להגישם תוך 14 ימי עבודה מיום דרישתם.
55. **בקשות אורכה להמצאת מסמכים** - במידה והבעלות הגישה למבקר, בתחום פרק הזמן המקורי שהוקצב לה לצורך המצאת המסמכים, בקשת אורכה מנומקת בכתב להמצאת המסמכים, בסמכות המבקר לאשר אורכה אחת של עד 14 ימים, בהתאם למבוקש על ידי הבעלות. הודעה על מתן ארכה תישלח בכתב על ידי המבקר. בכל מקרה אחר של הגשת בקשה, הבקשה תועבר לאישור המינהל. יודגש, שעל הבעלות לעשות כל מאמץ לעמוד בלוח הזמנים לפי נוהל זה. אין בהגשת בקשה אורכה למינהל משום אישור לאורכה המבוקשת, על כל המשתמע מכך.
56. במידה והבעלות אינה משתפת פעולה עם משרד החינוך ו/או המבקר לעניין המצאת מסמכים ו/או ביצוע צעדים נדרשים לצורך קידום הליך הבדיקה/הביקורת, על אף ההתראות שהועברו אליה, תועבר הבעלות להמשך טיפול משרד החינוך, כמפורט להלן.
57. ככל שבעלות אינה משתפת פעולה עם משרד החינוך ו/או עם המבקר לעניין המצאת מסמכים ו/או ביצוע צעדים נדרשים לצורך קידום הליכי הביקורת, תועבר המלצת המינהל לחשבות משרד החינוך לחסום לאלתר את תקצובה השוטף של הבעלות ו/או קיזוז מהתקצוב השוטף המועבר לבעלות וכן יישקלו נקיטת צעדים נוספים ע"י המינהל לרבות אי חידוש ו/או ביטול הרישיונות למוסדות החינוך של הבעלות, ותועבר אליה התראה בעניין, בה יובהר כי על הבעלות לפעול כנדרש בפרק הזמן שהוקצב לה, תוך פירוט הפעולות הנדרשות ממנה, אחרת ימומשו ההתראות.
58. ככל שהבעלות תבצע את הפעולות שהתבקשה לבצע במכתב ההתראה ברמה הנדרשת, תוחזר הבעלות להמשך הבדיקה/הביקורת, בשינויים הנדרשים ובתנאים המתאימים.
59. **דיווח על סטטוס הביקורת** - במידה והבעלות לא פעלה כנדרש במכתב ההתראה, המבקר יעביר למינהל הודעה בה יועבר דו"ח הבדיקה/הביקורת העדכני ביותר לאור הנתונים הקיימים בידי המבקר, ככל שקיים. כמו כן, תובא השתלשלות האירועים הכוללת תאריכים רלוונטיים ופירוט היעדר ההיענות לדרישות הביקורת והסיבות לכך, ככל שאלה יהיו ידועות למבקר.
60. **מימוש התראה** - בהתאם לנתונים שיועברו מהמבקר ויעמדו בפני המינהל יוחלט על מתן המלצה בדבר אי חידוש ו/או ביטול רישיונות של מוסדות החינוך של הבעלות. כמו כן, יועבר המידע לטיפול חשבות משרד החינוך, לעניין חסימה לאלתר של התקצוב השוטף ו/או ביצוע קיזוז מהתקצוב השוטף המועבר לבעלות.
61. לבעלות תועבר הודעה בכתב על מימוש ההתראה בסמוך למועד מימושה ואת התנאים לביטולה. בהודעה יימסר לבעלות כי ככל שברצונה להעביר השגה באשר להחלטה על מימוש ההתראה, הינה יכולה לעשות כן רק אם יש בידיה להציג נסיבות חריגות ומיוחדות המצדיקות דיון בפניה. על הפניה להיות מוגשת בכתב אל ועדת השגות וזאת לא יאוחר מ-7 ימים מקבלת ההודעה על מימוש ההתראה. יודגש, פניה בדבר השגה שתוגש מעבר למועד האמור, תדחה על הסף.
62. ככל שהבעלות תמלא אחר התנאים לביטול החלטה על מימוש ההתראה ותודיע על כך למבקר ולמינהל בצירוף האסמכתאות המתאימות, משרד החינוך ישקול לבטל החסימה ו/או הקיזוז ו/או לחזור בו מההמלצה בדבר אי חידוש ו/או ביטול רישיונות, וזאת בשינויים הנדרשים ובתנאים המתאימים, בהתאם לנתונים שיעמדו בפני משרד החינוך.

עדכונים

63. נוהל זה מעודכן ליום 18.06.2017.

מדינת ישראל
משרד החינוך

נספח א' – טבלת יחסים פיננסיים

פרוט היחסים	שיטת ניקוד	תקרת ניקוד לסעיף	גבול עליון	גבול תחתון
<p>Z – מדד אלטמן</p> $Z = 0.717A1 + 0.847A2 - 3.107A3 + 0.420A4 - 0.998A5$ <p>A1 – הון חוזר נטו מתוך שה"כ נכסים A2 – יתרת נכסים נטו מתוך שה"כ נכסים A3 – רווח לפני מיסון מתוך שה"כ נכסים A4 – נכסים נטו/הון עצמי (כולל הלוואת בעלים ולא כולל נכסים נטו מוגבלים באופן קבוע) מתוך שה"כ התחייבויות A5 – שה"כ הכנסות מתוך שה"כ נכסים</p> <p><u>יחס הון חוזר</u></p> <p>רכוש שוטף ביחס להתחייבויות שוטפות</p> <p><u>גרעון ורווחים</u></p> <p>יתרת נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה לשימוש לפעילות (אש"ח) <u>מסך מאזן</u></p> <p>יתרת נכסים נטו שלא קיימת לגביהם הגבלה לשימוש לפעילות ושימוש לרכוש קבוע. (אש"ח) <u>מסך מאזן</u></p> <p>עודף שנתי שוטף <u>מפתח</u></p> <p>ממוצע מחזור חודשי (אש"ח)</p>	<p>ציון תנאים</p> <p>מק"א $X > -2.99$ $X < -1.81$ $1.81 < X < -2.99$</p> <p>ציון יחסי</p>	10	2.99	1.81
	<p>מק"א $X > -1$ $X < 0.75$ $0.75 < X < 1$</p> <p>ציון יחסי</p>	25	1.0	0.75
	<p>מק"א $X > 0\%$ $X < -15\%$ $-15\% < X < 0$</p> <p>ציון יחסי</p>	18	0%	-15%
	<p>מק"א $X > 0$</p> <p>ציון יחסי</p>	23	0%	-15%
	<p>מק"א $X > -100$ $X = 0$ $0 < X < 100$</p> <p>ציון יחסי</p>	18	0%	-15%
	<p>מק"א $X > -100$ $X = 0$ $0 < X < 100$</p> <p>ציון יחסי</p>	6	100	-
סה"כ		100		
<p><u>הפחתת ניקוד בגין גרעון מצטבר</u></p> <p>שיעור גרעון מצטבר ביתרת נכסים נטו מהמחזור (גרעון מצטבר גבוה מ-1500 אש"ח)</p>				
		-20	-50%	
		-20	-1500	
סה"כ לאחר הפחתת ניקוד				

מדינת ישראל
משרד החינוך

נספח ב' - בדיקות מקצועיות ופרמטרים לעניין איתנות פיננסית

בהתאם לשיקול דעת המבקר יילקחו, בין היתר, הפרמטרים המפורטים להלן לצורך קביעת איתנות פיננסית:

1. בחינת קיום גרעון מצטבר מהותי ו/או גרעון מצטבר.
2. בחינת קיומם של גירעונות שוטפים.
3. בחינת מהות הלוואות, טווח החזר ותקופת פירעון.
4. בחינת אירועים לאחר תאריך המאזן.
5. בחינת תוצאות רווח והפסד לתקופה אחרונה לאחר תאריך הדוח הכספי.
6. בחינת שינויים ברכוש קבוע בעלי השפעה על יתרת נכסים נטו.
7. בחינת קרנות מיועדות.
8. כל נושא פיננסי נוסף אשר ימצא לנכון לבדיקה ע"י המבקר.